

трубопроводу для життєвого потоку". Вода, яка проходить природним шляхом через ці простори, може зруйнувати скелі та стіни річок, дно, які символізують бар'єри і проблеми на нашому життєвому шляху. МОНО наголошує, що суть людської діяльності полягає у впливі на заняттєву ідентичність та компетентність, що призводить до позитивної заняттєвої адаптації.

Перспективи подальших досліджень полягають в подальшому аналізі основних особливостей моделей практики ерготерапії, які використовуються в реабілітаційних центрах України.

References

1. Chapparo, C., & Ranka, J. (1997). Towards a model of occupational performance: Model development. In C. Chapparo and J. Ranka (Eds.). Occupational Performance Model (Australia): Monograph 1 (pp. 24-45). Occupational Performance Network: Sydney retrieved at 30/11/2020 from www.occupationalperformance.com/origin
2. Christiansen, C and Baum, C. (1997) Enabling Function and Well-being, 2nd ed. Slack – USA.
3. Duncan, E. (2011). Foundations for Practice in Occupational Therapy. Elsevier Health Sciences. P-282.
4. Hagedorn, R. (1997). Foundations for practice in occupational Therapy, Churchill Livingstone.
5. Iwama, M. (2006) The Kawa Model: Culturally relevant occupational therapy. 1 st Ed. Churchill Livingstone. P-260.
6. Kielhofner, G. (2004) Conceptual Foundations of Occupational Therapy. F.A. Davis Company: 27-71.
7. Kielhofner G. (2008). Model of Human Occupation - Theory and application. 4th Ed. Lippincott Williams & Wilkins.
8. Su Ren Wong & Gail Fisher Comparing and Using Occupation-Focused Models/Occupational Therapy In Health Care, Early Online: 1–19, 2015.
9. Townsend E. and Polatajko H., (2007). Enabling Occupation II: Advancing on Occupational Therapy Vision for Health, Well-being & Justice through occupation, COTA.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2020.6K(135).44

Курчаба Т.М.
к.н.ф.в. і с., доц. ЛДУФК ім.І.Боберського, м. Львів

ВПЛИВ РАНЬОЇ СПОРТИВНОЇ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ НА ПЕРВИННУ СОЦІАЛІЗАЦІЮ ІНДИВІДА

У статті подаються результати соціологічного опитування по вивченню впливу занять спортом на первинну соціалізацію індивіда. В опитуванні взяли участь батьки, діти яких займаються спортом та тренери з видів спорту де передбачена рання спортивна спеціалізація. Співставивши результати відповідей ми намагались з'ясувати основні позитивні впливи ранніх занять спортом на первинну соціалізацію індивіда та якості, які батьки та тренери вважають пріоритетними при заняттях спортом.

Ключові слова: Соціалізація, первинна соціалізація, інтерналізація, ролі, рання спортивна спеціалізація, якості людини, соціологічне опитування.

Kurchaba T. The influence of early sport specialization on the primary socialization of the individual. In the article the results of the sociological survey on the impact of sports on the primary socialization of the individual are presented. In the survey participated parents whose children do sports and coaches specialized in sport disciplines which involve early sport specialization. By analysing the results of the answers, we are attempting to point out the main positive effects of the early engagement into sports on the primary socialization of the individual, and the personality traits that are considered to be of high priority by parents and coaches.

Key words: socialization, primary socialization, internalization, early sport specialization, role, personality traits, sociological survey

Постановка проблеми. Специфіка перебування людини у спорті полягає в тому, що дана діяльність займає його повністю. Спорт практично не залишає місця для дозвілля. Це призводить до того, що особистісний розвиток людини, що спеціалізується професійно практично повністю обумовлений змістом того, що в межах даної діяльності відбувається. Все це гостро ставить питання про зміст тих зацікавлень, що приводять людину в спорт та утримують її в даному соціальному середовищі.

Аналіз літературних джерел. З точки зору феноменологічної соціології А.Щюца [3] (на яку спираються Бергер та Лукман), будь-який досвід виникає внаслідок запам'ятовування ситуації, що потребувала від людини дій та була успішно розв'язана. Якщо дитина потрапляє в ситуацію, подібну до пережитої, то може використовувати попередній алгоритм дій, в свідомості індивіда утворюється типізація – узагальнена характеристика події та прийнятна реакція на неї. Запозичення у інших людей ключових типізацій та інтерпретативних схем та надання їм суб'єктивної значимості має назву – інтерналізація [2]. Соціалізація – це інтерналізація критичної маси типізацій, що дозволяє ідентифікуватись зі значимими іншими та діяти в межах визначеної ролі [1]. Характер інтерналізованих значень визначає насамперед первинна соціалізація [4].

Тому, **метою нашого дослідження** є вивчення впливу занять спортом на первинну соціалізацію індивіда.

Об'єктом є діти, що займаються спортом.

Предметом дослідження є вплив занять спортом на первинну соціалізацію індивіда.

Методи дослідження - опитування (батьків та тренерів) та методи математичної статистики. За основу брався термін, який діти займаються спортом та зрушення, які відбулися від початкового етапу занять.

В процесі дослідження ми намагалися з'ясувати, як впливають заняття спортом на виховання дитини, на становлення її соціальної ролі у суспільстві на вплив колективу та тренера, як чинників, які стимулюють дитину до досягнення форм і традицій того суспільства в якому вона перебуває.

На першому етапі ми прагнули з'ясувати, як впливають заняття спортом на первинну соціалізацію індивіда, взявши результати опитування батьків, діти яких займаються спортом (художня гімнастика, акробатика, спортивна гімнастика, східні однокорства). Основним був розгляд процесу первинної соціалізації з точки зору батьків, бо саме вони бачать зміни у поведінці своїх дітей.

Ми прагнули з'ясувати з якого віку батьки віддали дітей на заняття спортом і чому саме. Зі ста опитаних отримали такі результати: 5-6 років – 40 %, 7-8 років – 56%, інший вік – 4% (рис. 1).

Відповіді батьків можна обґрунтувати так, коли дитина змінює своє середовище перебування, тобто йде до школи, їй важко пристосуватися і вона губиться, тому, на думку батьків через рік занять у школі, дитина пристосовується до колективу і середовища в якому перебуває. Тому вік 7-8 років батьки найбільш оптимальним для початку занять спортом.

Варіант відповіді де батьки вказали оптимальний вік для початку занять спортом 5-6 років пов'язаний також з переходом дитини у інше середовище, але, натомість, тут батьки розглядають процес залучення дитини до занять спортом, як позитивний вплив на процес пристосування до зміни середовища, переходу до школи. Тому 40% батьків вважають даний вік позитивним для початку занять.

Наступним було з'ясувати, чому батьки залучають своїх дітей до занять спортом (рис. 2).

Більшість батьків вказали на необхідність розвинути такі якості як цілеспрямованість, рішучість та пунктуальність - 32%; 29% батьків пріоритетним визначили розвиток самостійності; 23% - віддають дітей займатися спортом, щоб розвинути фізичні якості, пріоритетним для цих батьків є спортивні досягнення дитини; 16% батьків серед 40% тих, хто вважає оптимальним вік 5-6 років для початку занять спортом, віддають дітей у спортивні секції перед школою для успішної соціалізації дитини.

Такий розподіл відповідає загальним тенденціям прагнень.

Наступне питання яке ми поставили батькам, це з'ясувати які саме якості батьки б хотіли розвинути у своїх дітей завдяки заняттям спортом. Ми отримали наступні результати (рис.3):

Найбільша кількість відповідей це поєднання комунікабельності і цілеспрямованості та цілеспрямованості і самостійності. Очевидно, що цілеспрямованість це та риса, яку батьки хотіли б бачити у дітях, а підсилити її б мала комунікабельність, тобто здатність легко пристосовуватись до нового середовища, колективу, що, в свою чергу, збільшує кількість соціальних контактів та позитивно впливає на первинну соціалізацію. З запропонованих варіантів був і вільний, тобто вибрати рису, яку самі батьки вважають потрібною для розвитку. Більшість батьків вказали на самостійність. Батьки розглядають дану рису як важливу у суспільному житті – вміння дитини вирішувати суспільні проблеми, але при цьому і відповідати за результати своїх рішень.

Ми прагнули з'ясувати як впливають заняття спортом на спілкування дітей з різними соціальними групами, до даних груп віднесли однолітків, батьків та старших спортсменів.

Найбільше батьки помітили зміни у власних стосунках з дітьми, також зміни відбулись і у спілкуванні з іншими дітьми: діти шукають спільні теми для розмов, які позитивно висвітлюють їхнє ставлення до занять.

Узагальнивши отримані дані, ми зрозуміли, що згідно позиції батьків заняття спортом позитивно впливають на дітей та первинну соціалізацію. Діти радіють з успіхів, легше переносять невдачі.

На другому етапі ми дізнавались, як впливають заняття спортом на первинну соціалізацію індивіда, але за результатами опитування тренерів. Було опитано 28 тренерів, які займаються з дітьми віком від 5 років. Нами був обраний даний вік, оскільки з цього періоду бере початок етап рольової гри [1;4].

Тренерам були задані аналогічні питання з метою порівняння з думкою батьків.

На перше питання «З якого віку краще розпочинати заняття спортом?» ми отримали наступні результати (рис. 1):

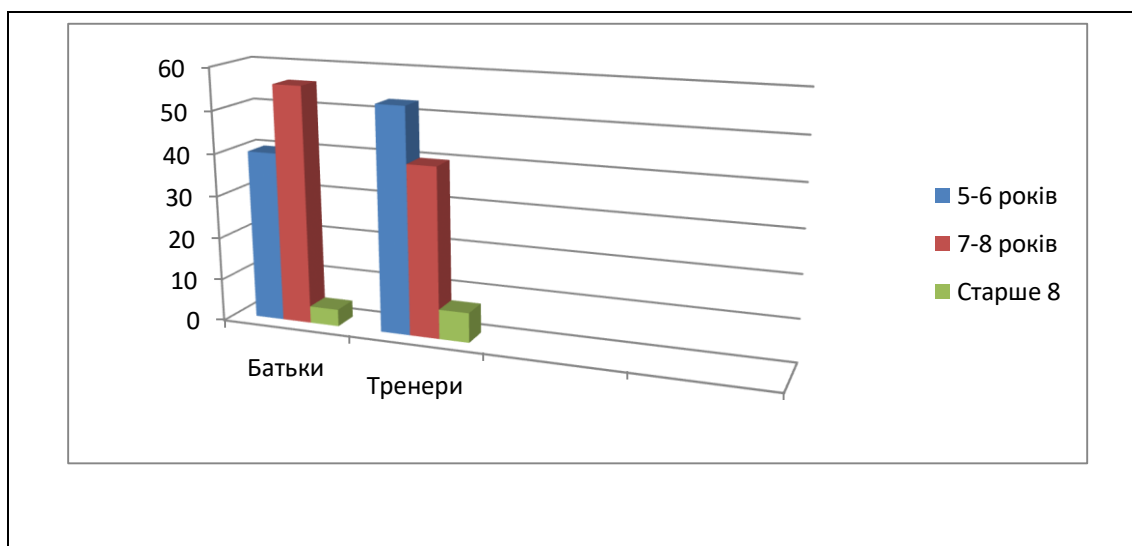

Рис. 1. З якого віку краще розпочинати заняття спортом?

Більшість тренерів вважають вік 5-6 років найбільш оптимальним для початку занять спортом – така позиція тренерів обґрунтована успішною первинною соціалізацією та ймовірністю досягнення кращих спортивних результатів. Слід зазначити, що в опитуванні брали участь тренери з видів спорту де передбачена рання спортивна спеціалізація.

У віці 5-6 років проходить етап ролівової гри [1;4] на якому відбуваються зміни в поведінці дитини, а, відповідно, і коригується процес виховання. На даному етапі діти відтворюють ролі та взаємодіють, тому, в дитячій грі ми спостерігаємо не лише взірці поведінки, які дала їм сім'я, але і ті, які дають заняття спортом (зокрема поведінка тренера, як взірця).

На питання «Чому варто займатись спортом?», ми отримали наступні відповіді (рис. 2):

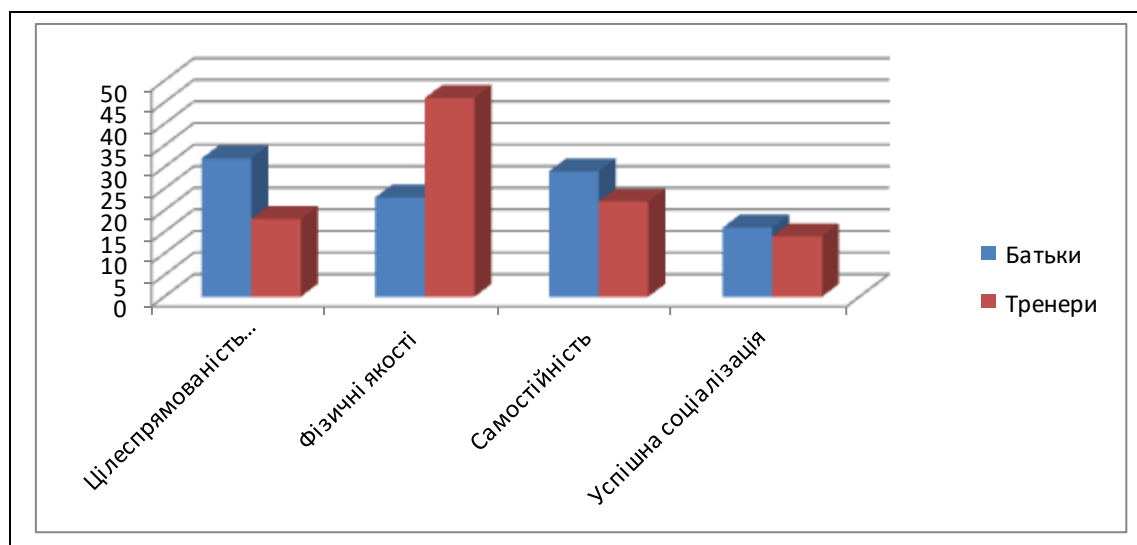

Рис.2. Чому варто займатись спортом?

Основні якості, які тренери відзначили як важливі - цілеспрямованість та рішучість, якості, які подальшому визначають успішність у спорті. Фізичні якості прагнуть розвивати ті тренери, які спрямовані на досягнення високого спортивного результату, але при цьому вони враховують особливості дитячого організму. Тренери, які прагнуть розвивати в першу чергу фізичні якості, зазвичай вважають, що залучення дітей до спорту має відбуватися у старшому віці. Самостійність необхідно розвивати як запоруку успішної соціалізації.

На питання «Які якості хочете розвинути за допомогою занять спортом?» ми отримали наступні відповіді (рис. 3):

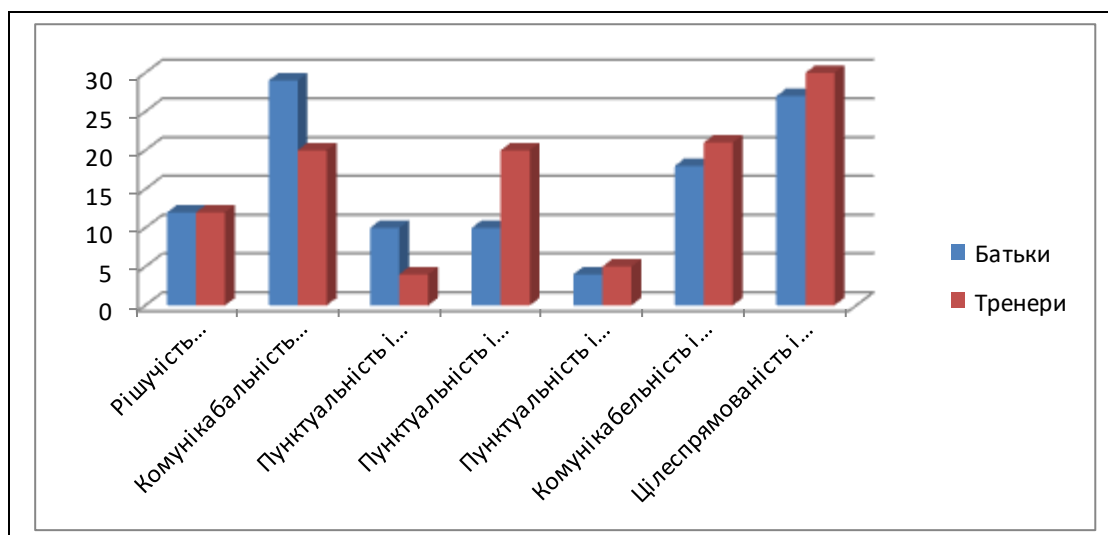

Рис.3. Які якості хочете розвинути за допомогою занять спортом?

Основним якостями для успішної спортивної соціалізації тренери вважають поєднання цілеспрямованості та самостійності а також пунктуальності та цілеспрямованості. Цілеспрямованість та самостійність як необхідні якості для успішної соціалізації зазначили і батьки. Важливою якістю і батьки і тренери вважають комунікабельність

Комунікабельність розглядається у двох аспектах:

1-ий, як здатність швидко пристосовуватись до нового соціального середовища, колективу.

2-ий, як здатність швидко реагувати на ситуацію і пристосовуватись до неї, що визначає успішну змагальну діяльність.

Висновки: Під час занять спортом, дитина засвоює норми, правила, взірці поведінки, які надає їй той мікросоціум в якому вона перебуває, тобто проходить процес активної соціалізації особистості.

Згідно з отриманими нами даними, вік дитини для початку занять має важливе значення для успішної первинної соціалізації, Найсприятливішим для процесу соціалізації є вік 5-6 років (етап рольової гри).

Заняття спортом формують потребу до спілкування, розширюють коло спілкування. Як результат спостерігаємо комунікативний розвиток індивіда.

В результаті занять спортом відбувається перенесення і засвоєння дитиною норм, принципів та традицій спорту на суспільні взаємовідносини, в результаті чого процес первинної соціалізації відбувається активно.

Література

1. Hurrelman K. Social structure and personality development. Camb., 2009
2. Злобіна О., Тихонович Вc. Суспільна криза і життєві стратегії особистості. – К.: Стилоc, 2001. – 238 с.
3. Щюц А., Смысловая структура повседневного мира: очерки по феноменологической социологии / А. Щюц; сост. А.Я. Алхасов; науч. Ред.. перевода Г.С. Батыгин. – М.: Ин-т Фонда «Общественное мнение», 2003.
4. O'Dell, F.A. Socialisation through childrens literature / F.A. O'Dell. – Cambridge: Cambridge Univ. Press, 1978.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2020.6K(135).26
УДК 796:378

Лапшина Г.Г.
кандидат педагогічних наук, доцент,
зав.кафедри фізичного виховання Українська академія друкарства
Лешик В.В.
ст.викладач,
Українська академія друкарства
Дмитрів Р.Л.
викладач,
Українська академія друкарства

АЛГОРИТМ СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Мета дослідження – дослідити рівень спеціальної працездатності студентів II-IV курсів та зміст теоретичної підготовки в галузі ПОФП. **Матеріали і методи.** Дослідження проводили на базі Української академії друкарства. У ньому брали участь 110 студентів II-IV курсів, які відносились до основної медичної групи. **Результати.** Для визначення рівня спеціальної працездатності студентів II-IV курсів, 110 осіб, яких розподілили на три групи за рівнем прояву спеціальної працездатності. При цьому в групу з високим рівнем працездатності увійшло 3,3 % від загальної кількості студентів, у групу із середнім рівнем 59,1 %, із низьким –37,6 %. **Висновок.** Аналіз рівня спеціальної працездатності студентів II-IV курсів Української академії друкарства у процесі виконання роботи